

PROF. DR. EMRE ALKİN

İKTİSADA YENİDEN GİRİŞ

DESTEK YAYINLARI: 1581
ARAŐTIRMA: 356

EMRE ALKİN / İKTİSADA YENİDEN GİRİŞ

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmegül
Üretim Koordinatörü: Semran Karaçayır
Editör: Özlem Küskü
Son Okuma: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: Sedat Gösterikli
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal- Meltem Kökboyn

Destek Yayınları: Mart 2022
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-617-0

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkani.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari
www.destekmedyagrubu.com

Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 48625
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul
Tel. (0) 212 613 30 06

PROF. DR. EMRE ALKİN

İKTİSADA

YENİDEN

GİRİŞ

Tasarruf, Yatırım ve Kazancın Elkitabı

*“Bu kitabın tüm gelirleri
İstanbul Topkapı Üniversitesi öğrenci kulüplerine
bağışlanmıştır...”*

İÇİNDEKİLER

YAZAR HAKKINDA	9
SUNUŞ.....	11
ÖNSÖZ	15
Pandemi Öncesi ve Pandemi Sonrası Hayat	19
Kendimizi Nasıl Kodlayacağız?	23
Kazancı Keyfe Çevirmek Her Zaman Mümkün müdür?	27
Vatandaşın Yatırım Konusunda Bitmeyen Yanlırları	33
Doğru Bilinen Yanlırlar	35
Döviz Tevdiat Hesapları Merkez Bankası rezervinden fazla!	35
Gerçek enflasyon bu değil!	36
Düğün sezonu geldiğinde altın yükselecek!	36
Faiz yükseldi ama döviz düşmüyor işte!.....	36

Faiz enflasyon yaratır!	37
Faizden enflasyonu çıkardım, reel faizi buldum!	37
Sıkı para politikası uyguluyoruz ama enflasyon düşmüyor!	38
Döviz Almak Kabahat mi?	39
Altın Yatırımı ve Yatırımcısı Üzerine	43
Gayrimenkul Yatırımı Nasıl Yapılır?	47
Ev ya da Otomobil Fark Etmez, Yatırımda Strateji Aynı Olmalı	51
Tasarruf Nasıl Yapılır? İhtiyaç İle İhtiras Nasıl Ayırt Edilir?	53
Borç Nasıl Verilir?	55
Kripto Paralar ve Kâğıt Paranın Akıbeti	59
Denize Düşmeden Önce Yüzmeyi Öğrenmek Gerekir: Darboğazdan Geçerken Bazı Tavsiyeler	65
Filozoflar Parayla İlgili Ne Der?	69
Para mı Değer mi?	73
Akıllı İnsanlar Hatalarından Ders Alır, Çok Akıllı İnsanlar Başkalarının Hatalarından Ders Alır	81
Yöneticilik ve İdarecilik Üzerine	89
Parayı Çok Düşünen Değer Üretemez	95

Mantık ile Menfaat Uyuşabilir mi?	99
Yalan Söylemeye Alıştık mı Bir Kere.....	103
Reel Faiz Hesabı Nasıl Yapılır?	107
Faiz Ne Zehirdir Ne de İlaç.....	109
Dolar Bazındaki Hayatımız.....	113
Önünde Sonunda Tek Paraya Gececeğiz	117
Bilimin Ahlakı Üzerine	121
Geleceğin Muteber İnsanları Kimler Olacak?.....	123
Neden Bu Haldeyiz?.....	127
Kadercilik Kaderimiz mi?	131
Gençlere Sesleniyorum... ..	133

YAZAR HAKKINDA

Prof. Dr. Emre Alkin, Saint-Michel Fransız Lisesi (1987) ve İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni (1991) bitirdikten sonra, 1993 yılında İstanbul Üniversitesi'nde lisansüstü eğitimini tamamladı. 1996 yılında doktorasını yine aynı üniversitede tamamlayarak, 1997'de "doçent", 2002 yılında ise "profesör" unvanını aldı.

1999-2003 yılları arasında İMKB Başkan Danışmanlığı, 2000 yılında TİM Genel Sekreterliği, Vergi Konseyi Üyeliği görevlerini yürüten Prof. Dr. Emre Alkin; Çukurova Holding, Doğan Holding, Anadolu Holding ve Altınbaş Holding'de görev aldı. Çeşitli gazetelerde ekonomi köşe yazarlığı, TV8, SKYTÜRK, A HABER, CNNTURK, TRTHABER, TV100 gibi televizyon kanallarında ekonomi yorumculuğu yapan Prof. Dr. Emre Alkin, *Dünya* gazetesinde köşe yazarlığı yapmaktadır.

2011-2021 yıllarında Altınbaş Üniversitesi Rektör Yardımcılığı yapmış olan Alkin, İzmir'in gözde spor kulüplerinden Göztepe Sportif A.Ş.'de Yönetim Kurulu Üyeliği ve Türkiye Futbol Federasyonu Genel Sekreterliği görevlerinde ve 2017-2019 yılları arasında Galatasaray Sportif A.Ş. Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği'nde bulunmuştur.

Ekim 2021'de İstanbul Topkapı Üniversitesi Rektörü olarak atanan Alkin, "Uzlaşmazlık Çözümü" konusunda şirketler ve kamu arasında ulusal ve uluslararası çalışmalara katılmakta,

Ödeme Sistemleri, Mobil Teknolojiler, Finans ve Mali Konular ile ilgili uluslararası şirketlerde görev yapmakta ve Türkçe, İngilizce ve Fransızca konferanslar vermektedir.

Prof. Dr. Emre Alkin'in *Risk Management, Finansal Aracılığın Evrimi, Bankalarda Risk Yönetimine Giriş* başlıklı kitaplarının yanı sıra Yalın Alpay'la birlikte kaleme aldığı *Dünden Bugüne Gaziantep, Her Şey Ekonomi Değil, Paylaşmasak Olmazdı, Fikret Mualla'nın Sanatı* ve 2017 yılının en iyi iş kitabı seçilen *Olaylarla Türkiye Ekonomisi* isimli, biri İngilizce olmak üzere farklı konularda kitapları bulunmaktadır. Ayrıca insan ilişkilerinin dünden bugüne evrimi üzerine yazdığı *Seve Seve Aldattım* isimli kitabı da 2017'nin çok satan kitapları arasında yer almıştır. 2018'in Eylül ayında yayımlanan *Mükemmeli Arayan Kadın* isimli ilk romanı büyük ses getiren Alkin'in 2019 yılının Kasım ayında raflarda yerini alan *İktisattan Çıkış* adlı çalışması oldukça beğenilmiş ve tüm geliri Mutluluğun Adresi Sosyal Yardımlaşma Derneği'ne bağışlanmıştır.

Prof. Dr. Emre Alkin, iki çocuk babasıdır.

SUNUŞ

Değerli okuyucular,

Kıymetli dostlar,

Bir önceki kitabımın ismi *İktisattan Çıkış* idi. Rahmetli babam iktisada girişi yazmış, bana da çıkışı nasip olmuştu açıkçası. Kitabın ses getirmesi bir yana, iktisat mantığından, rasyo-nellikten ve ahlaktan çıkmış halimizi dile getiren bir çalışmaya imza atmış olmam beni hüzünlendirdi diyebilirim.

Bu sebeple, bireylere ve kurumlara pratik bilgiler veren ve iktisada “yeniden” giriş yaptıran sade bir çalışmaya imza atmak istedim. Bu projeme olumlu yaklaşan Destek Yayınları ailesi-ne başta Yelda Cumalıoğlu olmak üzere teşekkür ederim. Her zaman bilgeliğiyle değer katan Ertürk Akşun ve her kitabıma sihirli dokunuşlarıyla güzellik katan Özlem Küskü’ye müteşek-kirim. Onlar sayesinde baba mirasına halel getirmeden iktisada “yeniden” girmek nasip oldu.

Kitap, teoriden daha çok hayat tecrübelerini iktisadın bili-nen kurallarıyla örtüşen, hatta haksızlık edilerek çalışmadığı iddia edilen tezlerle buluşturan bir çalışma. Yani akılla ayrıştır-dığımız tecrübe ve gözlemleri, sezgi ile birleştirdik.

Burada kilit kelime “gözlem”. Hayat dediğimiz yolda bazen emin bazen pek de emin olmadığımız bir şekilde yürürken, ruh halimize göre gözlem yeteneğimizi kullanıyoruz.

Dar zamanlarda derdimize odaklandığımız için etraftaki detayları çoğunlukla görmezden geliyoruz. Bu doğal, ancak ben küçük yaşından beri üzüntülü, stresli, mutlu ya da duygusallığın zirvede olduğu anlarda bile ya elimdeki küçük deftere ya da aklımın bir köşesine ayrıntıları not ederim. Günler hatta yıllar sonra söz konusu anların detaylı dökümünü sunduğumda etrafımdakilerin şaşırıldığını fark ederim. O anda kim nerede oturuyordu, ne giymişti, ne konuşmuştu, hava nasıldı, insanların ruh hali nasıldı, mekândaki televizyonda ne vardı, arabalar dışarıda nasıl park etmişti gibi bazılarına lüzumsuz gelen detayları tek tek hatırlarım.

Elbette, bu şekilde düşünenlerin genellikle “dağınık” şekilde kendilerini ifade ettikleri söylenebilir. Ancak benim dağınık ayrıntıları anlamlı sonuçlar haline getirmedeki ısrarım, iş hayatında faydalı oldu diyebilirim. Bu sayede sinsice gelişen tehlikeleri, kötülüğü seçmeye karar vermiş iyileri fark edebildim. Önlediklerim var, önleyemediklerim de oldu elbette.

Bu kitap da diğer yazdığım kitaplar gibi, bir meseleden diğerine doğru akıyor. Ancak uzaktan bakana dağınık gibi gelen manzara, aslına bakılırsa dağınık hayatlarımızın adeta bir kesiti gibi. Evrendeki her ayrıntının küçük parçaları mutlaka bütünün doğası hakkında bize bir fikir verir. Buradan hareketle, kitaptaki bölümler, tecrübeler ve tavsiyeler yaşadığımız hayatın katmanlarını temsil ediyor desem yanlış olmaz. Bireysel, kurumsal ve sürekli saklamaya çalıştığımız duygusal katmanları. Birini diğerinden ayırt etmek mümkün olmadığı gibi, kendine ait bir “düzensiz” düzen içinde oluşmakta ve kendini tekrar etmektedir. Tepkilerimiz, kararlarımız, hatalarımız, başarılarımız ve yenilgilerimiz gibi. Hepsi öğrenme eğrisinin bir noktasını temsil ediyor.

Rönesans çağının ustalarını örnek alarak not ettiğim gözlem ve tecrübelerin bir kısmını bu kitapta sizlerle paylaşıyorum.

Tavsiyeleri uygulayıp uygulamamak size kalmış. Bu evrenin en büyük hediyesinin özgür irade olduğunu idrak etmiş biri olarak, kendi başıma gelenler ve başkasının başına gelenlerden ders alarak yazdım bu kitabı. İnsanların inatla hataya sürüklenip, bu hataları ısrarla tekrar etme özgürlüğünü selamlıyorum. Ancak şunu da eklemek istiyorum.

Akıllı insanlar hatalarından ders alır, çok akıllı insanlar başkalarının hatalarından da ders alır.

İktisada “yeniden” girişe hoş geldiniz. Keyifli okumalar.

ÖNSÖZ

Uzun zamandır ekonomik, siyasi ve sosyal meseleleri tahlil ediyorum ve bu tahlilleri yaparken kendi gerçeklerimi seslendirmiyorum. Bu kitapta anlatacaklarımı bilimsel olarak daha önceden kabul edilmiş yöntemleri kullandığım gibi bizden genç olan arkadaşların da yürüdüğü yolları ve adımlarını takip ederek ve onların daha yeni yöntemler uyguladığını bilerek bir sentez yapıyorum. Ancak böyle bir analizi yapmanın en önemli adımının da felsefe olduğunu söylemek istiyorum.

Bizim gibi insanlar “Felsefe yapıyoruz” dediğinde bazen burun kıvrılıyor, hemen “Neyin felsefesi?” deniyor. Hiç unutmam bir gün, bir uluslararası siyaset uzmanı “Toplantılarda ne yapıyorsunuz?” diye sordu bana. Ben de “İşin felsefesine iniyoruz” dedim. “Siz felsefe yapmaya devam edin” gibi bir söz söyledi. Tek korkum gençlerin de bu tip bir yaklaşımı benimsemeleri.

Genç meslektaşlarımın bizlerle ilgili bilmesi gereken şu: Felsefe bilim ve gözlem ile oluşturulan fikirlerin, rasyonel bir düzene sokulmasıdır. Yani içinde akılcılık olmayan, sadece duyguların ve eğilimlerin var olduğu fikir yürütmelerin, bizi yanlışta götürdüğünün bilincine daha küçük yaşta vardık. Rasyonel insanların sohbetlerini dinleyerek felsefenin önemini kavradık.

Dolayısıyla biz de hayatımızın geri kalanında rasyonel fikir yürütmeler ve sezgileri birleştirerek analizler yapıyoruz. Bilim kendi içerisinde bazı gerçekleri parçalarına ayırır ve analiz eder.

Bunu da zihin yoluyla yapar. Sezgi ise farklıdır, tecrübelerle hayat dersi almış kişilerin, analiz için parçalara ayrılmış olanı doğru bir şekilde birleştirmesidir. Yani ancak ve ancak bilim ile sezginin yan yana gelmesiyle felsefeyi oluşturabiliriz. Demek ki felsefe böyle burun kıvrılacak bir iş değil. Oldukça ciddi bir iş.

Bu kitabın yazarı olan Emre Alkin, yani bendeniz, bazıları iş dünyasında para kazanma macerasında koşarken, hakikati arama macerasına girdi. Kendisine benzeyenler gibi. Ve zenginleşme işini, fikir dünyasında devam ettirmeye karar verdi. Bu sebeple de ben ve arkadaşlarım yani bize benzeyenler, kabiliyetlerimize göre görev almaya başladık.

Bu sebeple kabiliyetlerimizden dolayı atandığımız bir görevde bize verilen ücreti, unvanı, makamı ya da ödülleri kabul ederken kimseye borçlu olduğumuzu düşünmedik. Menfaat için inanmadığımız hiçbir fikri de desteklemek ihtiyacında olmadık. Birçok kişinin hayalini kurduğu makamlardan ve ortamlardan prensiplerimize uymadığı için de kalkıp gitmeyi bildik. Özel hayatımızda da böyle davrandık.

Eğer bir yer rasyonel ve ahlaki düzlemde dışarı çıktıysa, saygı ve sevgi kalmadıysa oradan ayrılmayı bildik. Yani “bir elimiz yağda bir elimiz balda” diye arzu etmediğimiz bir yerde kalmayı tercih etmedik. Tarafsızlığı seçtik. Ama tarafsız olduğumuz için de pek sevilmedik.

Neyse, bizi sevenler bize yeter. Ahlak haricinde de sabit bir fikrimiz yok. Ayrıca etik, her zaman tüm değerlerin üzerindedir. Etik değerleri koruduğumuz için kaybettiğimiz oldu ama hiç pişman değiliz.

Çocuklarımızı hiç kayırmadık. Onlara bol bol sevgi verdik. Başkasının çocuğu ile kendi çocuğumuzun arasında başarı ve kabiliyet kıyaslaması olduğunda da objektif davrandık. Buna da

kızan oldu ailelerimizden, olabilir. Halbuki hayat çok acımasız ve biz sevenlerimize hiç öyle hayat gibi davranmadık. Tam tersine oldukça adil olduk. Ne haksızlığa uğramalarına göz yumduk ne de haksızlık yapmalarına. Dolayısıyla bunu yaparken de zor kullanmadık çünkü zor kullanmaya gerek yok. Fikirleri söylemek yeter.

Çünkü fikir, eğer içi bilgi ve tecrübeyle doluysa en kuvvetli birimdir. Bir güç birimi olan doğru fikirler yan yana geldiğinde de yanlış fikirleri önleyen bir duvar gibi dikilirler. Elbette bizim gibi insanların bir fikri söylemesi, bir düşüncesini ifade etmesi gücü elinde tutanlar için oldukça öfkelenendirici bir iştiğal. Farkındayız, onları kızdırıyoruz, belki hızlarını kesiyoruz. Çünkü bizi dinleyen yüz binlerce insan var ve o yüz binlerce insanın arasında toplumu etkileyecek insanlar da bulunuyor.

Bizler fikirlerimizi ifade ederken haklı çıkmaya çalışmayız. Toplumun faydasına uygulama yapan kişileri ikna eden bir üslup kullanmak zorundayız, bundan dolayı da eleştiriliyoruz orası ayrı... “Daha sert olsanız” gibi serzenişlerde bulunanlar da var. Bu yumuşak ve uzlaştırmacı üslubumuzla bile men edildiğimiz birçok yer oldu. Oralarda bize “daha sert olsanız” diyen kişiler arka çıkmadılar. Hal böyleyken ortadan kaybolan insanların söylediği şeyler bizi pek ilgilendirmede, bugün de ilgilendirmiyor.

Az önce ifade ettiğim gibi, ailelerimize bakmakla mükellef olduğumuzu bilerek, biz bu cesareti gösterirken maalesef sert olmadığımız için bizi eleştirenlerin önemli bir kısmı da saf deştiirdi. Onlara uzaktan bakıp seyretmek pek eğlenceliydi. Söylemem lazım.

Biz hiç doğruları söylemek ile kazancımız arasında kalmadık, tereddüt etmedik, yola devam ettik. Şimdi bizi okuyanların arasında bir zamanlar işverenimiz olmuş olanlar olabilir ya da

bize görev vermiş olanlar. Onlar da anlasınlar ki biz kabiliyetlerimiz doğrultusunda bu görevleri aldığımız için onlara borcumuz olduğunu hiç düşünmedik. Tam tersine onlara sevgi besledik. O yüzden onların faydasına doğruyu söylerken belki kalpleri kırıldı ama hep onların yararına söyledik bunu. Dolayısıyla patronların ya da işverenlerin ya da kurumları yönetenlerin işine gelen fikirlere destek veren tiplerden olmadığımız için bize kızmış olabilirler. Uzun vadede bizim iyi niyetimizi mutlaka anlarlar, belki de bazıları anlamıştır.

Bu kitabı birilerine şirin gözükmek ya da popüler olmak beklentisiyle yazmadık. Tam tersine, maalesef kapımızdan içeri girmiş olan riskleri, korktuğumuz bütün gerçekleri yönetmek zorunda olduğumuz için yazdık...

Riskleri yönetirken neler yapmak lazım?

İki şeyden yararlanmak lazım. Bunlardan bir tanesi geçmişteki tecrübeler. Kitapta bahsedilen tecrübelerin önemli bir kısmı bana ait. Bir kısmı da tabii, başkalarına ait. İnsan kendi yanlışlarından eğer bir tecrübe elde ettiyse zekidir. Ama başkalarının da yanlışlarından tecrübeler elde edebiliyorsa, dersler çıkarıyorsa çok daha zekidir.

Bu kitabı okuma nezaketinde bulunan değerli dostlara şimdiden teşekkür ediyorum. Riskler eğer kapıdan içeri girmişse ve korktuğumuz bazı şeyler gerçekleşmişse “Ben demiştim” demenin hiçbir faydasının olmadığını hatırlatarak herkese saygılarımı sunuyorum.